

Nr 1 februari 2011

Finlands

Synskadade

4 Fyrverkerier diskuterades inför nyår

6 Synskadade och sociala medier

10 RAY-bidragen för år 2011

Innehåll Nr 1/11

- 3** Ledaren: Nytt år, nytt blad
- 4** FSS delade ut skyddsglasögon
- 6** Synskadade och sociala medier
- 10** RAY-understöden 2011
- 12** Klas Lindfors är Årets brailör 2010
- 13** Europeiskt FPA-kort
- 14** Kåseriet: Snöskottning och pepparkaksbak
- 16** Aktuellt
- 20** Aktuellt i intressebevakningen
- 22** Aktuellt i distrikten
- 25** Annonser: Parkurs
- 26** Annonser: Nordiskt aniridimöte
- 28** Annonser: Handikappat barnbarn i vardagen

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 100. Nummer 2/2011 utkommer 3.3, manusstopp 10.2.

Utgivare: Förbundet Finlands Synskadade rf,
Parisgränden 2 A 1, 00550 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund
Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar: Tina Dunderfelt tfn 09-6962 3026 e-post: tina.dunderfelt@fss.fi

Pärbild: Ann-Mari Mattsson med elever

Foto: Sofia Stenlund

ISSN 0789-5739

Arkmedia, Vasa 2011

Nytt år, nytt blad

Det nya året innebär goda förutsättningar och stora utmaningar för FSS. Också den organisationstidning du läser har till viss del genomgått en reform. Pappersversionen av Finlands Synskadade har nämligen övergått till fyrfärg inför den 100:e årgång som utkommer i år.

Jubileumsåret är naturligtvis starkt förknippat med en av våra allra viktigaste samarbetsparter Synskadades Centralförbund, av vilkas organisationstidning Finlands Synskadade var en del under många år.

Detta nummer av Finlands Synskadade refererar också signalerna från vår viktigaste finansiär, nämligen Penningautomatföreningen RAY som i år sänder oss ett gott förslag. Såväl Synskadades Centralförbunds som FSS ordföranden ser på framtiden med tillförsikt.

En annan viktig samarbetspart med visioner blir SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf, vars verksamhet tar fart under 2011. Att FSS aktivt bidragit till processen bakom samarbetsförbundet och att vår förbundsordförande även fungerar som SAMS vice ordförande tyder på goda förutsättningar för samarbete.

SAMS kommer förhoppningsvis att ha en enande effekt på hela det finlandssvenska handikappfältet och kommer därmed att stärka vår röst och våra påverkningsmöjligheter.

En metod för såväl påverkningsarbete som förströelse är de sociala medierna som får stort spaltutrymme idag. Finlands Synskadade har valt att med hjälp av datastödperson Sune Huldin försöka klargöra en del av begreppen bakom de funktioner som finns ute på Internet och hur man kan dra nytta av dem. Det är svårt att generalisera kring dessa eftersom användningsområdena är så individuella, men förhoppningsvis kan artikeln slå hål på någon av de myter och fördomar som cirkulerar kring nätets potentiella faror och risker.

Förändringar och reformer behöver alltid en liten tid på sig för att hitta sin plats. För såväl förbundet som tidningen är det viktigt vad medlemmar och läsare tycker. Därför har vi initierat en läsarundersökning för att få en bild av vad de som läser våra publikationer tycker. Kom också ihåg att ni kan sända respons direkt hit till förbundet om ni tycker att något kunde förbättras!

■ Ann-Mari Mattsson diskuterar med några av eleverna i Godby högstadium.

FSS upplyste om faror vid fyrverkerier

Inför nyårsfirandet 2010 var fyrverkerierna ett hett samtalsämne. En stor mängd fyrverkeripjäser förbjöds plötsligt dagarna innan nyårsafton på grund av bristfälliga testskjutningar. Även om förbudet hävdes senare väckte incidenten många starka åsikter. Reglerna om avfyran har skärpts betydligt, men ändå rapporteras varje år om såväl bränder som personskador.

Detta var även en av de aspekter som lyftes fram då årets utdelning av skyddsglasögon gick av stapeln på Åland, i God-

by högstadium måndagen den 20 december. Sjundeklassisterna var upprymda och hade lite svårt att koncentrera sig, men

lyssnade aktivt och en hel del frågor fick svar.

- Låt inte berusade personer hantera fyrverkeripjäser. Och kom ihåg att det i de flesta fall är de som står och ser på som är de skadade, var ett av råden ungdomarna fick.

Fyrverkeripjäser oberäkneliga

Att det ofta är publiken som drabbas av skador gör att fyrverkerier alltid innebär en viss risk trots att man följer alla de begränsningar som finns angående plats, pjäser och ålder. Snedtändningar och pjäser som riktas åt fel håll är några av de vanligaste orsakerna. Dessa avger i sin tur gnistor, eller orsakar att partiklar från omgivningen cirkulerar, vilket kan vara farligt för så känsliga organ som ögonen. Det kan också hända att man följer alla säkerhetsföreskrifter och handlar korrekt, men resultatet av avfyrandet är ändå oväntat.

Viktiga frågor

Ann-Mari Mattsson representerade Ålands synskadade r.f. Hon är som förbundets informatör van att informera personer i olika sammanhang och med olika bakgrund. Hon kunde därför vant ta till sig frågor som "Blev du deprimerad när du förstod att du skulle bli synskadad?" Eleverna lyssnade uppmärksamt då Ann-Mari återgav berättelsen om hur hon blev synskadad och känslan av att inte kunna se sitt barnbarn.

FSS projekt utdelning av skyddsglasögon i skolorna inleddes 2006 och projektet firade således 5-årsjubileum till årsskiftet 2010/2011. Idén föddes då FSS dåvarande förbundsordförande Arto Vanhanen deltog i den isländska synskadeorganisationens 60-årsjubileum i Reykjavik och inspirerades av deras engagemang. Utdelningen av skyddsglasögon i skolorna sponsorerades av Aktia koncernen.

Text och foto: Sofia Stenlund

Fakta: Fyrverkerier och synskador

- Fyrverkeriartiklar förorsakar varje år ett flertal skador, där de vanligaste är ögonskador. Framförallt den som avfyrrar fyrverkeriartiklar drabbas av olycka men beklagligt ofta drabbas också utomstående åskådare.

- Personer som använt skyddsglasögon har inte råkat ut för ögonskador i samband med nyårsfyrverkerier.

- Skyddsglasögon avsedda att användas tillsammans med fyrverkeriartiklar räknas som personlig skyddsutrustning.

Källa: Tukes.fi

■ Sune Huldin använder sociala medier dagligen under sin fritid. I arbetet använder han bland annat söktjänster på Internet.

Synskadade och sociala medier

Sociala nätverk är en allt större del av medieutbudet idag. Men att man har tillgång till dem behöver inte betyda att man kan använda dem fullt ut - användarvänligheten brister fortfarande. Enligt FSS datastödperson Sune Huldin är vi dock på väg åt rätt håll när det gäller sociala medier.

- Det är inte längre lika stor skillnad i Internetanvändningen för synskadade och seende, berättar Sune Huldin. Tidigare var till exempel sidorna i Radio X3Ms community så grafiska att man hade svårt att komma åt dem.

Det talas ofta om sociala medier idag, och om du vill få en snabb sammanfattning av exempel på vad vi kan använda internet till idag kan du ta en titt i faktadelen sist i denna artikel. Positiva aspekter är den sociala biten, möjligheten att kommunicera och dela bild och text utan kostnader och till så många man vill på bara några sekunder. Farhågorna som målas upp är till exempel säkerheten och rättigheter till text och bilder, eller senast några personer som uttalat sig nedsettande om sin arbetsplats på Facebook och därmed blivit uppsagda. Även om det sistnämnda är ett extremfall är det svårt att uppskatta exakt vilket agerande som kommer att leda till vad.

Annan syn på synskadade användare

- Om man är osäker angående något får man lätt fördomar om det, säger Sune Huldin. Med sunt förnuft och genom att skaffa information och kunskap kan man ändra på det. Sune Huldin berättar att samhällssynen har korrigerats och gått mot ett mer neutraliserande plan när det gäller hjälpmedelsanvändare. Det man funderar mest på angående de sociala mediernas utveckling är att få alla applikationer

tillgängliga. När man skapar en produkt idag görs nämligen olika kompletterande och uppföljande versioner i syfte att uppdatera och utveckla den redan befintliga produkten. Då måste hjälpmedelstillverkarna snabbt följa efter, och många samarbetar i denna process. En av de största utvecklingsprocesserna är att man tidigare skapade speciallösningar för datoranvändare med funktionsnedläggning medan man idag stöder och kompletterar den redan befintliga versionen med hjälpmedelsproduktion. - Till exempel i alla Apples produkter, som till exempel Iphone, är ett hjälpmedel redan inkluderat i den färdiga produkten, säger Sune. Då vinnlägger man sig om att det inte behövs ett externt hjälpmedel utan man garanterar att produkten redan fungerar för alla.

Så, vilka sociala medier och funktioner använder Sune varje dag, och vilka mer sällan?

- Varje dag använder jag sökmotorer som google, men också Spotify, där jag lyssnar på musik. Facebook kollar jag nästan dagligen för att kolla vad folk gör och hålla mig uppdaterad.

Ersätter inte social kontakt

Facebook grundades redan 2004 och har vuxit explosionsartat sedan dess. Man laddar upp en bild av sig själv och registrerar en del fakta så har man en egen profil i nätgemenskapen. Via den kan man berätta om vad man gör och hur man mår, skicka intressanta länkar eller

bilder och hålla privat kontakt med vänner och bekanta. Inledningsvis var det lite svårare för synskadade att använda Facebook, men idag är såväl Internetversionen som den mobila versionen fullt tillgängliga för synskadade som vill vara med i Facebook.

- Den version som man använder via sin mobiltelefon är lite mer avskalad och därmed kanske lite lättare att ta till sig för synskadade. Fördelarna med Facebook är gemenskapen, den kan vara ett sätt att söka sig ut ur ensamheten och utöka sin sociala kontakt. Men Facebook ersätter inte social kontakt i verkliga livet, utan kompletterar den, poängterar Sune Huldin.

Med i Facebook är också flera organisationer, till exempel synskadeorganisationer. De olika undersidorna till Facebook ser ganska likadana ut, och att uppställning och struktur är desamma gör att det är enkelt att följa innehållet. Det är dessutom gratis att gå med, man behöver bara registrera sig.

Alternativ till CD-skivan

Musiktjänsten Spotify är ett sätt att lyssna på högkvalitativ musik utan att behöva ha den i den egna CD-hyllan. Enorma mängder musik är placerade på en server, sedan kan du söka på en artist eller en sång för att lyssna på dem, men man kan inte ladda ner musiken till sin egen dator.

- När jag hörde talas om Spotify och provade första gången var det inte tillgängligt att använda, berättar Sune. Då kontaktade jag en hjälpmedelsfirma och tre dagar senare hade jag en fil som möjliggjorde att jag kunde läsa allt.

Om man bara söker information på Internet finns det speciella söktjänster, såsom till exempel google eller dylika, som underlättar betydligt. Man skriver helt enkelt in ungefär det man vill söka efter så kommer det upp olika förslag.

- Man behöver använda sin fantasi lite grann för att få fram info, förklarar Sune Huldin. Man måste kanske använda flera ord som sökord ibland. Men vill man hitta VR:s tågtabeller så skriver man "VR:s tågtabeller".

Text och foto: Sofia Stenlund

Fakta:

Vad är Facebook?

Facebook är en nätgemenskap som grundades 2004. I juli 2010 uppskattades att sidan hade över 500 miljoner medlemmar världen över och växer snabbast av alla sociala nätverk och communities. Användare kan skapa sin egen profil, lägga till vänner och skicka personliga meddelanden till varandra.

Vad är Twitter?

Twitter är en social nätverkssida och mikroblogg som möjliggör för användare att uppdatera sin webbdagbok och läsa andras uppdateringar. Uppdateringarna består av textinlägg om högst 140 tecken.

Vad är en söktjänst?

En söktjänst är en webbplats som gör det möjligt att söka efter specifikt innehåll på Internet.

Vad är YouTube?

YouTube är en webbplats med videoklipp som har laddats upp av dess användare. Webbplatsen öppnades i februari 2005.

Vad är Spotify?

Spotify är ett svenskt företag med en online-musiktjänst för att lagligt lyssna till strömmad musik över Internet.

Vad är en blogg?

En blogg (webbjournal eller webbdagbok) är en webbplats som innehåller inlägg och/eller dagboksanteckningar på en webbsida där inläggen är ordnade så att de senaste inläggen oftast är högst upp.

RAY-understöden 2011

Synskadades Centralförbund är fortfarande RAY-bidragets näst största mottagare, även om bidraget minskade. Penningautomatföreningen RAY har för SCF presenterat ett bidrag på sammanlagt 7 570 000 euro. Förra året var summan 7 914 000. För FSS del är 2011 års bidragsförslag 642 000.

Penningautomatföreningen presenterar för 2011 bidrag till 780 organisationer inom social- och hälsovårdsbranschen. Den totala summan på 263 miljoner euro fördelas på 1582 olika mottagare. De viktigaste satsningarna görs på barn, familjer och äldre personers välmående. Tyngdpunkten för finansieringen är bland andra barnskydd och ungdomsarbete, som stöds med 36 miljoner euro, äldreomsorg, 35 miljoner euro och mentalvård, 28 miljoner euro. Den största bidragstagaren är Y-säätiö, som bedriver nationell hyresbostadsverksamhet till måttliga kostnader. Synskadades Centralförbund är på andra plats och efter SCF följer Ensi- ja turvakotien liitto (Förbundet för mödra- och skyddshem), Suomen mielenterveysseura (Föreningen för Men-

tal Hälsa i Finland), Kuurojen Liitto (Finlands Dövas Förbund) och Mielenterveyden keskusliitto (Centralförbundet för Mental Hälsa).

Om man granskar RAY-bidragen enligt verksamhetsområde stöds arbetet för funktionsnedsättningar relaterade till syn och hörsel som sjätte prioritet med cirka 22,5 miljoner euro. Folkhälsoorganisationerna är på första plats med ett förslag på 102 miljoner euro.

Det slutliga beslutet görs av statsrådet i början av februari.

Allmänna bidragen minskade mest

Merparten av förändringarna i RAY:s nya linje för de allmänna bidragen träder i

kraft i början av året. 13 organisationer fick förhöjd bidragsnivå sedan senaste bidrag, medan 16 förbund, däribland Synskadades Centralförbund, fick lägre bidrag.

Det mest uppseendeväckande i bidragsförslaget till Synskadades Centralförbund är det allmänna bidraget för förbundets verksamhet, vilket i förslaget är 230 000 euro lägre än vad som ansökts om.

- Även om det allmänna bidraget minskat, vet vi att nivån ser ut att vara ungefär densamma under kommande år. Nu försöker vi alltså anpassa förbundets ekonomi till att flyta på liknande sätt. Det behöver vi till all lycka inte göra som en akut rusch, utan det finns tid för det, konstaterar SCF:s styrelseordförande Esko Jantunen.

Jantunen beklagar särskilt bidraget för närstående till synskadade barn och synskadade personer över 65 år, samt att datorutlåningsverksamheten fortfarande saknar finansiering.

Till Synskadades Centralförbunds Tiedonhallintapalvelu (linjen för informationstillgång) har RAY föreslagit ett bidrag på 750 000 euro, som under kommande år även sjunker till 50 000 euro.

- Med detta bidrag kan vi sköta THPs grundläggande verksamhet, men datorutlåningen är fortfarande en stor fråga. Till den räcker bidragets storlek inte.

Positivt med RAY:s förslag är enligt Jantunen exempelvis att bidraget för Daisy-verksamheten blev ett permanent bidrag.

- Även distriktsföreningarna får alla de bidrag de ansökt om för informationsstödsverksamhet, säger han.

FSS ordförande nöjd

Förslaget för FSS del var 642 000 euro. Förbundsordförande Gunilla Löfman uttrycker förnöjsamhet med resultatet.

- Jag upplever att vi inom FSS kan känna oss mycket nöjda med RAYs bidragsförslag. FSS hör till de organisationer som föreslås få ett minskat allmänt bidrag, men gällande alla de riktade bidragen föreslås FSS få det ansökta beloppen. RAY presenterar också planer gällande kommande bidrag och det är positivt att notera att för flera av FSS riktade bidrag planerar RAY små förhöjningar.

- Det här ser jag som ett resultat av det arbete som utförs inom våra projekt, dvs Livbojen som handlar om att göra verksamheten inom rehabiliteringen allt mera strukturerad och det andra projektet inom vilket vi utvecklar FSS förvaltnings- och ekonomiprocesser. RAY har under den senaste tiden noggrant granskat FSS verksamhet och noterat de utvecklingsprocesser som är på gång. Dessutom kan vi konstatera att FSS också det här året och nästa år föreslås få bidrag för vårt verksamhetscenter SynVillan. Nu gäller det för oss att arbeta vidare och samtidigt påvisa hur värdefullt det är för oss att få bidrag från RAY.

Text: Marika Mäkinen-Vuohelainen och Sofia Stenlund
Foto: RAY

■ Klas Lindfors tillsammans med Tessa Bamberg och Tor Hanner.

Klas Lindfors är Årets brailör

Klas Lindfors från Jakobstad har utsetts till Årets Brailör 2010. Brailören är en person som aktivt använder punktskriften och som verkat för punktskriftens utbredning.

Klas Lindfors motsvarar väl dessa kriterier. Han representerar den stora grupp människor som på äldre dar blivit synskadad och därigenom förlorat sin lässyn. Klas har lärt sig punktskriften genom att delta i Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf:s nybörjar- och fortsättningskurser i punktskrift och genom en aktiv läs- och skrivträning på egen hand. Han läser idag både tidningar och böcker i punktskrift.

Klas är också ett föredöme för andra då han tack vare punktskriften även efter att ha blivit synskadad fortsatt sköta förtroendeuppdrag som han redan som seende valts till. Klas har dessutom utbildat sig till punktskriftsinstruktör och

handleder idag andra synskadade på hemorten i användningen av punktskriften.

Årets Brailör utses nu för åttonde gången. Utnämningen riktar sig till en person som är aktiv punktskriftsbrukare och/eller har verkat för punktskriftens utbredning i samhället. Årets Brailör utses av Förbundet Finlands Svenska Synskadades punktskriftsarbetsgrupp och utmärkelsen delas ut i samband med en tematräff kring punktskrift. Träffen ordnas av FSS punktskriftsarbetsgrupp i samarbete med Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f. och Svenska Studiecatedralen. En längre intervju med Klas Lindfors kommer att publiceras i nästa nummer av Finlands Synskadade.

FPA utmanar finländare att beställa europeiskt sjukvårdskort

Det europeiska sjukvårdskortet är en förmån som få utnyttjar. Alla som är sjukförsäkrade i Finland och har ett FPA-kort har rätt till det europeiska sjukvårdskortet.

Det europeiska sjukvårdskortet berättigar till medicinskt nödvändig, akut vård då man vistas i andra EU- eller EES-länder eller i Schweiz. Denna rätt till vård gäller också om man har en långvarig sjukdom eller behöver akut vård på grund av graviditet eller förlossning. Finska staten står för de verkliga sjukvårdskostnaderna, medan patienten endast betalar en patientavgift.

I Europa visar man sin rätt till vård med det europeiska sjukvårdskortet. Kortet är gratis och beställs från FPA. En reseförsäkring kompletterar det europeiska sjukvårdskortet.

– Det europeiska sjukvårdskortet behövs speciellt i allvariga situationer. Privata läkarstationer kan inte sköta alla fall, som exempelvis en hjärtattack eller stroke. Ju svårare situation det är frågan om desto dyrare blir det. Utan det europeiska

sjukvårdskortet kan patienten bli tvungen att själv betala det verkliga priset för hela vården. En patient som har det europeiska sjukvårdskortet betalar samma pris för vården som vistelselandets egen befolkning.

Cirka 700 000 finländare har ett europeiskt sjukvårdskort

År 2009 gjorde finländarna 3,6 miljoner resor utomlands. Ändå har bara 700 000 finländare skaffat det europeiska sjukvårdskortet. I år utmanar FPA finländarna att hålla på sina rättigheter och beställa kortet.

– Alla känner inte till fördelarna med det europeiska sjukvårdskortet. Därför marknadsför vi kortet aktivt i år, berättar chefplanerare Noora Heinonen på FPA:s hälsoavdelning.

Kåseriet | Susanne Laag-Söderström

Trixie i aktern på vår lilla båt.

Snöskottning och pepparkaksbak

Första vintern som synskadad och hemma i Geta, känner mig glad och lycklig, får vara hemma tillsammans med hunden Trixie, en beagle som är tio år. Snöyra med vindar nära 20 m/s, men det är svag bris. Denna dag ville varken Trixie eller jag gå ut, men tyvärr måste ju Trixie gå ut och göra sina bestyr i yran, och trappan ner var igensnöad och matte hon var lat, hon ville inte sätta på sig sina kläder och sopa trappan. Så denna dag var en viljornas dag mellan hund och matte. Denna dag skottade man inte snö, utan väntar

till nästa dag så att vinden mojnar och snön slutar vräka ner. Följande morgon, fortfarande blåser det, men dock med mindre styrka än dagen före, men snön vräker ner ännu. Nu ytterkläderna på och man ser ut som en Michelingubbe med alla tjocka kläder som behövs då det är nordanvind. Snön ligger i drivor, men matte ger sig inte, Trixie vänder i dörren och går demonstrativt in igen! Matte börjar skotta bort snön. Många "vackra" tankar går nog i mitt huvud och man önskar att min man skulle vara hemma,

men nej, han har farit på jobb och kommer hem till jul, hoppas jag. Nå, skottar på och räknar stegen för att ungefär veta var jag är, mina landmärken har blåst omkull och ligger begravda i snön, men det går. Efter 1 timmes intensivt skottande så känner jag att jag har gjort mitt och går in. Nu till butiken för att posta lite brev, då får jag mycket försynt höra av min granne mitt emot mig att jag har skottat en väg som först är som en motorväg, men smalnar av i mitten och sedan blir bredare igen. Så han lovade på skämt att göra trafikmärken till vår infart att man kommer först till ett avsmalnat parti och direkt efter det ut på motorvägen. Gissa om jag fick mig ett gott skratt då jag hörde vad han skulle göra.

Snön fortsätter att vräka ner och nu har vi ca 12 cm med snö, mera kommer det. Nå, denna kväll gjorde jag i ordning 2 pepparkaksdeg för att vara på den säkra sidan att jag skall klara av att inte bränna allt för många och att det skall finnas pepparkakor till min "stygg" familj när de behagar komma hem och hjälpa sin "gamla" mor.

Följande dag, kallt ute minus 8 grader och nordanvind. Snabbt ut med Trixie och in tillbaka för att påbörja pepparkaksbaket. Gick ganska bra, om jag själv får säga det. Utan hjälp med gräddningen och utkavlande av degen, endast 4 plåtar blev brända och dem ville inte ens Trixie äta. Pepparkaksburken är full, och vissa är lite sämre gräddade och andra lite mera, men då man inte ser så bra så får familjen ta den som de är.

Att vara synskadad och inte ha personlig assistent eller någon i familjen hemma då det gäller att göra pepparkakor kan vara en prövning som jag inte tar ansvar för hur slutresultatet blir. Jag brände mina händer på het plåt och kaveln slinta flera gånger bredvid degen, men jag hörde att Trixie suckade varje gång då det gick lite galet för mig, och jag tror att hon nog fick sig ett gott skratt, trots att hon inte skrattar på samma sätt som vi.

Som sjömansfru får man inte ha tummen mitt i handen, utan försöka hitta på olika lösningar och då man aldrig vet när man får hem sin man så måste man klara sig på egen hand, utan hjälp eller andra förmåner som hör till. Jag stapplar iväg till bussen för att komma in till Mariehamn för att kunna sköta mina ärenden och hem igen. Men har klarat mig hyfsat bra trots små blesyrer och grävmaskiner som står i vägen för mig. Nu väntar jag bara på att familjen skall komma hem och fira en härlig jul tillsammans med mig, men alla de landmärken som min man hade satt upp åt mig, de finns inte längre kvar, men att mata ute fåglarna och söka efter posten det klarar jag tack vare min egen lilla Trixie, som följer med mig vart som helst, när det inte blåser för hårt, så visar hon vart jag skall gå. Utan henne skulle jag inte kunna vara här hemma i Geta där jag har över 40 km till Mariehamn.

Nu har jag lärt mig att snöskottning och pepparkaksbak går även om det blir lite galet och man ger andra ett gott skratt för sina resultat av skottande av snön.

Aktuellt

EU ratificerar FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Efter en formell ratificering blir Europeiska unionen nu för första gången part i en konvention om mänskliga rättigheter - FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Syftet med konventionen är att människor med funktionsnedsättning ska kunna utöva sina rättigheter på samma villkor som alla andra.

Det är den första övergripande konventionen på de mänskliga rättigheternas område som ratificeras av EU som helhet. Dessutom har den undertecknats av alla 27 medlemsstater och ratificerats av 16 av dessa (se bilagan). EU ansluter sig till konventionen som 97:e part i ordningen. Konventionen innehåller miniminormer om skydd och garantier för en lång rad civila, politiska, sociala och ekonomiska rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Anslutningen är en logisk följd av EU:s mer övergripande åtagande att till 2020 skapa ett Europa utan inre gränser för de

uppskattningsvis 80 miljoner människor i EU som lider av någon form av funktionsnedsättning, i enlighet med Europeiska kommissionens handikappstrategi.

“Det här är en glädjande nyhet i början av det nya året och en milstolpe i de mänskliga rättigheternas historia, eftersom det är första gången EU blivit part i en internationell konvention om mänskliga rättigheter. Jag vill tacka det belgiska ordförandeskapet för deras utmärkta samarbete, som har gjort det möjligt att avsluta ratificeringsprocessen snabbt och framgångsrikt” framhöll Europeiska kommissionens vice ordförande Viviane Reding, EU:s kommissionär med ansvar för rättvisa.

Hon fortsatte: “FN-konventionen främjar och skyddar de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna för människor med funktionsnedsättning. I november lade kommissionen fram en handikappstrategi för de kommande tio åren. Det handlar om konkreta åtgärder och en konkret tidsplan för att genom-

föra FN-konventionen. Jag vill nu uppmana alla medlemsstater som ännu inte har ratificerat konventionen att göra det så snabbt som möjligt. Det är vårt gemensamma ansvar att se till att funktionshindrade inte ställs inför ytterligare problem i sin vardag”.

EU undertecknade FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar samma dag som den öppnades för undertecknande, nämligen den 30 mars 2007. Den har sedermera undertecknats av samtliga EU:s 27 medlemsstater samt ytterligare 120 länder över hela världen. Efter avslutat ratificeringsförfarande är EU nu den första internationella organisation som formellt blir part i konventionen (liksom tidigare 16 av medlemsstaterna).

Konventionen ålägger parterna att se till att människor med funktionsnedsättning kan utöva sina rättigheter på samma villkor som alla andra medborgare. För EU innebär detta att inom gränserna för sina ansvarsområden se till att all lagstiftning, politik och planering på EU-nivå överensstämmer med konventionens bestämmelser om funktionshindrades rättigheter.

Ratificerande länder, till exempel EU:s medlemsstater, bör vidta åtgärder för att ge tillgång till utbildning, arbete, transporter, infrastruktur och byggnader som är öppna för allmänheten, men även för att säkerställa rösträtten, förbättra deltagandet i det politiska livet och se till att

alla som lider av funktionsnedsättning åtnjuter full rättskapacitet.

Parter som har ratificerat konventionen ska regelbundet meddela FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning vilka åtgärder som vidtagits för att genomföra konventionen. Kommittén, som är sammansatt av oberoende experter, kommer att peka på eventuella brister i genomförandet och lägga fram rekommendationer.

EU:s handikappstrategi 2010-2020 är inriktad på att ge människor med funktionsnedsättningar de redskap som de behöver för att kunna utöva sina rättigheter på samma villkor som andra och att undanröja hindren i vardagen. Den ska också bidra till att omsätta konventionens bestämmelser i praktiken, både på EU-nivå och nationellt. Strategin fungerar som komplement och stöd till insatser i medlemsstaterna, som har huvudansvaret för handikappolitiken.

Bakgrund

En av sex personer i Europeiska unionen - omkring 80 miljoner människor - har en funktionsnedsättning, som kan vara av lindrigare eller allvarligare natur. Över en tredjedel av befolkningen över 75 år har en funktionsnedsättning som begränsar dem på något sätt. Detta antal kommer sannolikt att öka i takt med att EU:s befolkning blir allt äldre. De flesta av dessa personer är alltför ofta förhindrade att delta till fullo i samhället och ekonomin på grund av hinder av fysiskt eller annat slag eller på grund av diskriminering.

Kulturtidning söker svenskspråkiga skribenter

Näkövammaisten Kulttuuripalvelu, på svenska ungefär Synskadades Kulturservice, söker skribenter till sin tidning.

Tidskriften är hittills helt finskspråkig och heter Kajastus. Målsättningen är att den under årets lopp kommer att innefatta svenskspråkigt material, inledningsvis bara någon sida eller ett uppslag.

Kajastus är en tidskrift vars läsare i huvudsak är seende personer, men bland formaten ingår även en Daisy och en Winluetus-version. Ämnet kultur betecknas som ett brett begrepp som omfattar hela livsspekrat, och bland skribenterna finns både seende och synskadade personer. Tidskriften söker inte professionella

skribenter men man betalar ett arvode för publicerade artiklar.

Om du vill bidra med material till Kajastus första nummer 2011 bör du sända in din artikel/ditt bidrag senast 9 februari. Materialet sänder du till chefredaktören, jukka.penttila@gmail.com eller ansvarige redaktör, ali.kinnunen@arcadic.net.

Om du inte hinner med denna gång, kom ihåg följande nummer:

Nr 2, deadline 25.5, utkommer 16.6

Nr 3, deadline 24.8, utkommer 15.9

Nr 4, deadline 5.10, utkommer 18.10

Nr 5-6, deadline 23.11, utkommer 15.12

Om du vill ha mer information kan du gå till sidan www.kulttuuripalvelu.fi.

Närmare 80 000 pensionärer fick ett brev om garantipension

Vecka 4 skickade FPA ut ett brev om hur man ansöker om garantipension till närmare 80 000 pensionstagare som får folkpension till fullt belopp. Pensionärer berättigade till garantipension är uppskattningsvis 116 000. Garantipension kan man ansöka om från och med februari. Garantipensionen är en ny pension som FPA börjar betala ut i mars. Av alla pensionstagare kommer 10 % att få garantipension. Garantipensionen höjer den nuvarande minimipensionen i Finland till 687,74 euro i månaden. Minimipensionen

är densamma för både ensamstående pensionärer och pensionärer i parförhållande.

En ensamstående pensionär får en garantipension på högst 101 euro i månaden om han utöver folkpensionen inte får arbetspension. För en som lever i parförhållande är garantipensionen utöver folkpensionen högst 167 euro i månaden.

Från garantipensionens belopp avdras alla övriga pensioner från Finland och från utlandet. Garantipension utbetalas

inte till dem, vars folkpension, arbetspension, familjepension eller övriga motsvarande förmåner tillsammans blir mera än minimipensionen. Övriga inkomster och förmögenhet inverkar inte på garantipensionen.

Ansökningstiden börjar i februari

FPA skickar nu en ansökningsblankett till de pensionärer som får folkpension till fullt belopp och som just inte har någon arbetspension. Ansökningsblanketten är delvis ifylld och ett svarskuvert bifogas. Blanketten ska inlämnas eller skickas till FPA ifylld och undertecknad. Det kostar ingenting att skicka blanketten i svarskuvertet. Övriga pensionärer som inte får brevet från FPA kan ansöka om garanti-

pension från och med februari. Det går att ansöka om garantipension genom att ringa FPA:s servicenummer 020 692 222, lämna in ansökningsblanketten hos FPA eller utträta ärendet på FPA-byrån eller samservicekontoret.

Den retroaktiva ansökningstiden är sex månader så man behöver inte ansöka genast. Ansökningsblanketter finns på FPAs webbplats eller FPA-byrån. FPA påminner dem som möjligtvis är berättigade till garantipension med ett brev i augusti och som inte ännu då lämnat in sin ansökan.

Ytterligare information till kunder:

Servicenumret för pensionsärenden:
020 692 222

Information om garantipension på webben: www.fpa.fi/garantipension

Succé för Synskadades Riksförbunds hundkalender

Synskadades Riksförbunds kalender "Årets ledarhundsvälpar" blev en succé. Det står klart när förbundets första kalenderkampanj summeras. 10 000 personer har via kalendern givit sitt stöd till förbundet.

2011 års kalender är det första försöket för Synskadades Riksförbund i Sverige att via marknadsföring och PR dra in pengar till organisationen. Minskade statliga anslag gör att Synskadades Riksförbund måste hitta nya vägar att dra in pengar.

Satsningen på kalendern "Årets ledar-

hundsvälpar" har två syften. Dels vill förbundet öka kunskapen hos allmänheten och peka på vilken skillnad organisationen gör för personer med synskada, och dels hoppas man på att kalendern ska ge en viss inkomst.

Idén till hundkalendern kommer från Norge och Danmark. I båda länderna är den årligt återkommande och ger de norska och danska motsvarigheterna till Synskadades Riksförbund ett ekonomiskt tillskott. Förhoppningen är att den ska ge samma effekt i Sverige.

Aktuellt i | Merja Heikkonen intressebevakningen

Utmaning för riksdagsvalskandidaterna

En arbetsdryg regeringsperiod går mot sitt slut och vi förbereder oss för riksdagsval i april. Vilka betydelsefulla händelser inträffar för synskadade i vår och hurdan intressebevakningsarbete kan var och en av oss bedriva?

Den gångna valperiodens mest betydelsefulla reform ur synskadade personers synvinkel är definitivt den revidering av handikappservicelagen och den subjektiva rätt till personlig assistans som trädde i kraft på hösten 2009. Frukterna av denna reform kommer vi att tillrättalägga och korrigera under många år framöver, när ideologin om ett självständigt liv tilltar även bland oss finländare med funktionsnedsättning. I december 2010 förverkligades ett kollektivavtal för personliga assistenter och nu i vår fortsätter vi med förfärdigandet av ett löneavtal. Avtalet har en anmärkningsvärd betydelse med tanke på assistenternas status, och i och med detta förhoppningsvis även med tanke på rekryteringen.

Positionen som låginkomsttagare är ett av de grundläggande problemen för

synskadade personer. Därför är den garantipension som träder i kraft i mars en välkommen reform också med tanke på synskadefältet. Garantipensionen korrigerar inte det faktum att den situation där många lever på existensminimum halkat efter, men det är ett steg framåt. Man bör dock komma ihåg att ansöka om garantipensionen. Folkpensionsanstalten har förbundit sig att sända en förhandsifylld blankett om garantipension till alla de personer som är berättigade till full folkpension, men om blanketten inte syns till lönar det sig att ringa upp FPA:s servicenummer och fråga efter den. Man kan nämligen undantagsvis ansöka om garantipension även per telefon.

Den nya lagen om hälso- och sjukvård träder i kraft i maj. De nya bestämmelserna utökar klienternas valmöjligheter. I fortsättningen kan kunden i allt större grad själv välja sin vårdplats och om möjligt även välja den sakkunnige inom hälsovård som handhar ens ärende. Valfriheten angående vårdplatser utökas stegvis. Reformens andra skede träder i kraft den 1.1 2014.

Vårens absolut viktigaste höjdpunkt är riksdagsvalet. Det kommande valet är historiskt ur synskadeperspektiv eftersom detta val är det första där kandidatlistorna produceras i tillgängligt format för synskadade. Synskadades Centralförbund har förhandlat kring ärendet med Justitieministeriet under nästan ett års tid. SCF sänder hela landets kandidatförteckning till samtliga medlemmar i daisy-format och kandidatlistan för den egna valkretsen kan vid behov beställas i punktskrift från Synskadades Centralförbund. Justitieministeriet har förbundit sig att ansvara för kostnaderna för servicen.

Nu, om någonsin, finns det skäl att rösta. Men på vem? Synskadades Centralför-

bund har utarbetat en lista på påståenden som ska sändas till de sittande riksdagsledamöterna för besvarande. Svaren sammanställs under februari och om svaren informeras på synskadefältet.

Påståendena är även avsedda som ledsagning för enskilda synskadade då de deltar i evenemang relaterade till valet. Med utgångspunkt i påståendena kan man smidigt formulera frågeställningar och med hjälp av dessa kan man mäta kandidatens inställning och kännedom om handikappområdet. Vi utmanar alltså kandidaterna tillsammans.

Merja Heikkonen är organisationschef för Synskadades Centralförbund

1. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning bör ratificeras omedelbart
2. Taket för kundavgifterna inom social- och hälsovården (medicin-, rese- och kundavgifter för hälsovård) bör slås ihop
3. Garantipensionens minimiinkomstgräns på 687,74 euro per månad är tillräcklig
4. Tyngdpunkten för beskattningen bör korrigeras mot indirekt beskattning
5. De arbetsgivare som anställer personer som är deltidsarbetsförmögna bör ges ekonomiska lättnader
6. Finland behöver betvingande lagstiftning för att säkra tillgängligheten såväl informationsmässigt som angående bebyggd miljö
7. Jag är villig att understöda grundandet av en professur för forskning i handikappfrågor
8. Jag är villig att förespråka att invalidavdraget avskaffas om motsvarande summa pengar riktas direkt till att stöda personer med funktionsnedsättning
9. Folkpensionsanstaltens åldersgräns för medicinsk rehabilitering bör höjas från 65 år till 68 år.
10. Den koppling som finns mellan Folkpensionsanstaltens handikappbidrag och möjligheten att få medicinsk rehabilitering bör avvecklas

Aktuellt i distriktet

Ålands Synskadade r.f.

God fortsättning på det nya året!

Det har varit en väldigt kall vinter med mycket snö, men vi hoppas att vi nu börjar gå mot det varmare hållet!

Kontaktuppgifter!

Organisationssekreterare, Erika Jansson finns anträffbar på Ankaret, Johannebovägen 7, måndagar kl. 9-13, och på HandiCampen, Skarpansvägen 30, torsdagar-fredagar kl.9-15.30.

Kom gärna in till mig eller ring!

Ankaret, tel. 018-19670
HandiCampen, tel. 018-527 362
Mobil: 0457 34 38 950

E-post: aland.syn@aland.net

Hemsida: www.handicampen.ax/syn

Under vintern har vi haft en del aktiviteter, julbasar, syntolkad teater i Stadshuset, "Den giriga" av Molière vilken blev mycket omtyckt. Men vi hade även julfest mot slutet av december och åt julbord.

Den populära simningen vid Folkhälsans Allaktivitetshus fortsätter den 4 februari, och fortsätter alla fredagar kl. 13-14. Sista simtillfället, under våren är fredagen den 13 maj 2011.

Bli medlem

Välkommen som medlem i Ålands Synskadade r.f. antingen som ordinarie eller som stödjande medlem.

Som ordinarie medlem krävs läkarintyg. Kontakta då ögonpolikliniken på telefon 018-353339 och tala med Nina Jansson.

Medlemsavgift för ordinarie medlemmar är 10 € och för stödjande 15 €.

Som medlem får du medlemsbrev, FSS-tidningen, HandikappBulletinen och andra utskick. Du kan även delta i andra arrangemang. Du kan stöda Ålands Synskadade r.f. genom att göra en inbetalning till föreningen, som gåva eller donation till bankkonto

ÅAB: 660100-2305365

Tack!

Önskar ni att vi ordnar kurser eller om ni har andra idéer som ni skulle vilja införa, så är det bara att ringa till Erika tel. 0457 34 38 950

Jag önskar er än en gång, en god fortsättning på det nya året!

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnylands februari träff är lördagen den 26.2.2011 på Kajutan, Borgå kl.13.00. Vi tränar och lär oss mera om Balansella med Karin Sundbäck.

Alla är välkomna med!

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland r.f.

Gott nytt år till er alla!
Verksamheten är i full gång igen!
Måndagsträffarna kl 13.00 fortsätter som vanligt med varierande program på Hörnan.

Den 7 februari får vi besök av diakonissan Kristina Jansson-Saarela.

Den 14 februari har vi motionsmåndag.

Den 28 februari blir det musikfrågesport
Torsdagen den 17 februari kl 16.30

bjuder vi på ett teaterstycke "Var blev ni av ljuva drömmar" på Hörnan. Anmälningarna tas emot av Heidi på kansliet.

Mera om vårt program finns på de kommande medlemsbanden, så lyssna på dem!

Vi träffas på Hörnan!

Kansliets öppethållningstider är:

må-ti 9.30 – 13.30

to 13.30- 15.30

Tel. 09-612 1779

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

I vinterkylan piggar vi upp oss med att smaka på vitaminrika exotiska frukter!

I februari har vi föreningsträffen i Kronoby på Hopsala byagård, tisdagen 8.2 kl 18.30. Ann-Katrin Hagnäs står för programmet. Vi anlitar färdtjänst och egna bilar.

Vattengympa på Östanlid hålls på onsdagar grupp 1 kl 12 och grupp 2 kl 13.

Mimosel för damer och herrar träffas turvíst varannan vecka på Fyren. 9.2 kl 13 samlas damerna och följande onsd 16.2 kl 15 är det herrarnas tur.

Mimoselgruppen i Karleby samlas på Emeliehemmet tisdag 15.2 kl 14 med Monica Bergdahl.

Mera info om evenemangen på medlemsbandet eller från Fyren.
Hälsar styrelsen

Vasa Svenska Synskadade r.f.

- Boccia spelas på onsdagar. Träff på Lyktan kl. 18.

- Mimoselkurs och stolgymnastiken börjar småningom. Lyssna till

medlemsbandet och läs föreningsspalten i Vasabladet för närmare information.

- Punktskriftskurs hålls torsdagar jämna veckor kl.10. Ring kansliet om du är intresserad av att komma med.
- Måndagen 21.2 bowling kl.19-20 på Krutkällarvägen i Vasa. Kom med oss dit!
- I mars kommer Solveig Rabb och diskuterar sin bok "Gästgivar-Lina" med oss. Läs den gärna redan nu!
- Kansliets telefonnummer är 06-3170654 och 045-3213320. Telefontid mån-tor kl.9-11. Distriktssekreterarens kansli finns tillfälligt på Vasaesplanaden 17 i 3. vån, rum 316. Vid försändelser används Skolhusgatan 40 C, 65100 Vasa som adress. Styrelsen och distriktssekreterare Tina Back.

Svenska Synskadade i Västnyland r.f.

-samlas till **månadsträff** lördagen den 12 februari 2011 kl. 13.00 i verksamhetscentret Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs. Det blir program, aktuell information, kaffe med dopp och igen ett tillfälle till samvaro.

Transport längs kända rutter. Anmälan senast torsdag den 10 febr. till Bjarne Sandberg, tfn 040-544 8313 eller till Birgitta Nordström , tfn 019-231 118.

Hjärtligt välkommen med.

Styrelsen.

Parkurs – där den ena är synskadad

Tid: 28.3-2.4.2011

Plats: Norrvalla, Vörså

Ansökningstid: fortlöpande, senast 15.2.2011

Kursen riktar sig till gifta eller samboende par, där den ena är synskadad. Ett synhandikapp påverkar båda parternas livssituation, vilket kan vara svårt att hantera i vardagen.

Målsättningen är att förbättra parens inbördes kommunikation samt sociala färdigheter i vardagslivet för att nå en djupare förståelse för den andra partens situation.

I programmet ingår både mer teoretiska föreläsningar, diskussioner samt praktiska övningar. Speciellt betonas interaktion och kommunikation i parrelationen. Gruppdiskussioner skilt för seende och synskadade.

Kursen ordnas i samarbete med FPA

FPA kursnummer 40623

Annons: ett nordiskt aniridimöte

Nätverket för aniridi i Sverige anordnar en aniridikonferens i Stockholm, den 26-27 mars detta år. Konferensen är för personer som har aniridi eller har anhöriga som har diagnosen - eller för andra som är intresserade av att veta mera. Under konferensens gång har man till exempel möjlighet att lyssna på två läkare som berättar om aniridiforskningen, träffa representanter både från Synskadades Riksförbund i Sverige och från Riksförbundet för sällsynta diagnoser samt sist men absolut inte minst träffa andra med aniridi, byta erfarenheter och tips - och umgås.

Det preliminära programmet ser ut som följande:

Plats: Gotlandssalen, Gotlandsgatan 44, Stockholm

Lördag den 26 mars

10.30 Registrering

11.00 Inledning och presentation av deltagare och program/ Neven Milivojevic

12.00 Lunch

13.00 Hornhinneförändringar vid aniridi - forskning och behandling/Ivana Kildsgaard inleder

13.30 Presentation av Ulla Edén, MD, PhD

14.30 Presentation av Per Montan, MD, PhD

15.30 Kaffe

16.00 Presentation av Nordens första Handbok om aniridi/ Sølvi J. Ørsteinvik och Hilde Hansen, Aniridi Norge

17.00 Summering och praktisk information /Neven Milivojevic

18.00 Gemensam middag

Söndag den 27 mars

09.00 Aniridinätverk i Finland och Danmark - möjligheter och hinder/Rolf Söderlund och Andreas Kanto från Finland och representant/er från Danmark

09.40 Att leva med Gillespie syndrom – styrkor och utmaningar/Frank Nilsen, Aniridi Norge

10.00 Hur kan vi stärka sällsynta diagnoser inom synskadeområdet/ Urban Fernquist och Åsa Nilsson, Synskadades Riksförbund

11.00 Aniridi som sällsynt diagnos - möjligheter och hinder/Elisabeth Wallenius, Ordförande Riksförbundet för Sällsynta diagnoser

- 12.00 Lunch
- 13.30 Årsmöte Aniridi Sverige
- 14.30 På gång i Europa och internationellt, nästa konferens och ansvarsområden
- 15:00 Kaffe och summering av konferensen
- 15.30 Konferensen avslutas.

Om du är intresserad av att delta vid konferensen, kan du antingen gå till www.aniridi.se och ladda ner en anmälningsblankett där, eller kontakta anneli@aniridi.se (eller via vanlig post: Anneli Hyvärinen, Fjälldalens gård 601, 305 61 Harplinge, Sverige) för att bli anmäld. Kostnaden för konferensen är 800 SEK (i runda tag 80 euro). I priset ingår konferensavgift, två luncher och en middag. Avgiften är densamma oavsett om man deltar en eller två dagar, och barn under 12 år deltar gratis. Om man vill ha hjälp med logi, kan man kontakta Neven Milivojevic, neven@neven.se /+46- 70-6390068 (svenska, engelska) eller Sanna Söderlund, sanna.soderlund@aland.net/0457-3613634 (svenska, finska, engelska). Konferensspråket kommer att vara svenska.

Möjlighet till att delta i forskningsprojekt om WAGR och aniridi i USA

Har du ett intresse att delta i ett forskningsprojekt i Maryland som riktar sig till personer med aniridi och WAGR? Projektet tar en till två veckor, du genomgår en omfattande hälsoundersökning, allt från blodprov till magnetkameraundersökning. På plats är allt gratis och du får en liten ersättning för fullgjort deltagande, det enda du behöver bidra med är flygresan till USA samt din tid och ditt engagemang. Undrar du över något så går det bra att kontakta Neven Milivojevic på neven@aniridi.se eller telefon +46 -70-639 00 68. Du kan också läsa mera om projektet (på engelska) via Aniridi Sveriges hemsida www.aniridi.se.

Mera information

Om man är intresserad av att läsa och diskutera mera om aniridi, så finns det till exempel några grupper på Facebook. Söker du med ordet Aniridi så får du fram bland annat Aniridi Suomi Finland, Aniridi Sverige och Aniridi Norge. Aniridi Suomi Finland har engelska som sitt officiella språk men de flesta inläggen är på svenska. Ifall man inte är med på Facebook, är Aniridi Sveriges hemsida www.aniridi.se en bra plats att söka information.

INBJUDAN: Handikappat barnbarn i vardagen

TEMADAG FÖR MOR- OCH FARFÖRÄLDRAR MED HANDIKAPPADE BARNBARN

Tid: Lördagen 19.3. 2010 kl. 10-16.00

Plats: Gillesgården, Auragatan 1 G, Åbo

Program

9.30 Kaffe

10.00 Välkomstord (Aira Eklöf, distriktssekreterare, Finlands CP-förbund rf)

10.15 Förälderns ord (Kenneth Nygrén)

10.45 Handikappade barnbarns rättigheter (Ulrika Krook, juridiskt ombud, VH)

11.15 Handikappade barnbarn i familjen (Thomas Londen, leg. psykolog, Helsingfors)

12.45- 13.30 Lunch

13.30 Deltagarna delas i egna grupper, eftermiddagskaffe:

Barnbarn med synskada (Stina Wiik-Latvala, Finlands Svenska Synskadade rf)

Barnbarn med hörselskada (Birgitta Kronberg, ordf. för Svenska hörsselförbundet rf)

Barnbarn med funktionshinder (Karin Stengård, ergoterapeut, Folkhälsan)

15.30 Dagen avslutas (Carin Åminne, ordf. Åbo Svenska Pensionärsklubb rf)

Lunch till självkostnadspris, ca 10 euro

Anmälan och förfrågningar senast den 1.3.2011 till Aira Eklöf, tel. (02)2410170, 040 5457144 eller e-post: [aira.eklof\(at\)cp-liitto.fi](mailto:aira.eklof(at)cp-liitto.fi) eller till Yrsa Lindroos, tel. 050 351 7512 eller e-post [yrsa.lindroos \(at\)gmail.com](mailto:yrsa.lindroos (at)gmail.com)

Meddela gärna möjlig specialdiet eller matallergier.

VARMT VÄLKOMMEN med önskar planeringsgruppen för dagen:

Carin Åminne, Åbo Svenska Pensionärsklubb, Yrsa Lindroos, redaktör,

Kenneth Nygrén, Aira Eklöf, distriktssekreterare, Finlands CP-förbund

Dagen arrangeras i samarbete med Åbo Svenska Pensionärsklubb